

Fabulerende forvandlinger

Forfatter: Audun Lindholm, 2020

Hvordan oppnå et annet syn på tingene, en ny erfaring av det velkjente? Et mer grunnleggende kunstnerisk spørsmål finnes vel knapt. I Lewis Carolls' *Alice in Wonderland* (1865) viser en velkledd kanin veien til en annen verden som nesten er som denne, og barnets blikk opprettholder følelsen av spørrende uskyld, selv i møte med monstre. Også i Anders Kjellesviks *Breaking Rules Together* (2020) – en kombinert installasjon og en serie malerier – er det som om vi geleides inn i en alternativ tilstand, der hverdagslige situasjoner og drømmeaktige stemninger flyter sammen med imaginære øyer, tropiske paradiser og fuglenes frie liv.

Svanen, «den stygge andungen», minner oss om at alt i dette universet ligger under forvandlingens lov. Underveis dukker også firbente skapninger opp. For surrealisten Leonora Carrington var hesten et totemdyr, en forvandlingens skikkelse: ri av sted, bli til en annen, se noe annet. Enhver tid og ethvert sted rommer muligheter for ukjente scenarioer. Og å forestille seg muligheten av en øy, er å drømme om en tilbaketrekning eller en ny begynnelse. Øya er adskilt fra fastlandet, og menneskene på øya er adskilt fra resten av verden. Øylivet lar en se vante sammenhenger med nytt blikk. Kanskje åpner det også opp for å gjenetablere svekkede forbindelser?

Reisen til den øde øya er et romantisk grunnmotiv, og lenge før vår tids resort-romaner og fantasier om å finne en egen strand, sammenfalt høydepunktet i skibbruddsromanens popularitet med den filosofiske interessen i Jean-Jacques Rousseaus «edle ville». Hvordan ville de skibbrudne takle livet uten sivilisasjonens institusjoner og normer? Ville det å leve i pakt med naturen foredle instinktene og fremkalle en spontan samhørighet? Allerede i de tidlige høydepunkter i robinsonadens litterære tradisjon lurte farer under øylivets solfylte overflate, og et senere verk som *Fluenes herre* (1954) viste øya som åsted for et potensielt grusomhetens teater. I vår tid har tanken om uberørt natur endret seg, idet menneskets virkekraft har satt sitt preg selv på de mest isolerte steder. Men kan en slik tanke noensinne gå helt tapt?

Kunsten og litteraturen studerer hva som er menneskelig mulig å gjøre. Hvert verk utvider forrådet av forestillinger vi vil trenge for å overleve i fremtiden. At spørsmålet om hva som skjer med mennesket i møte med naturen igjen er vendt tilbake i kunsten, er slett ikke merkelig, når vi vet hvor kritisk det er å gjentenne hvordan vi ser på omgivelsene vi fødes inn i; klimakrisen har igjen vekket til live grunnleggende diskusjoner om mening, skjønnhet, håp og hva som utgjør et godt liv.

Om det først kan se ut som at Anders Kjellesviks malerier legger duse farger over virkeligheten, kan det vel så gjerne være at det diffuse og drømmeaktige åpner opp for et annet blick på det kjente: Ikke kontrollerende, ikke styrende, men fabulerende, omsorgsfullt og løsrevet fra vanen. En verden som ikke er fattig og tom for mening, slik den fremstår for melankolikeren som betrakter alt på avstand, men snarere vennlig omfavnende og verdt å kjempe for å opprettholde.